

Quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh ở các trường trung học phổ thông theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018

Huỳnh Thị Mai*

*Trường THPT Tân Hiệp, ấp Thân Đức, xã Thân Cửu Nghĩa, huyện Châu Thành, tỉnh Tiền Giang

Received: 2/12/2024; Accepted: 12/12/2024; Published: 20/12/2024

Abstract: Career guidance experience activities are indispensable activities in the comprehensive education process for high school students. Experiential and career guidance activities help students develop the qualities and abilities that have been formed at the elementary and junior high school levels. At the end of the career-oriented education stage, students can adapt to different living, studying and working conditions; adapt to changes in modern society; have the ability to organize life, work and manage yourself; have the ability to develop career interests and make decisions about future career choices; Build a training plan to meet career requirements and become a useful citizen.

Keywords: Management, vocational experience activities, high school

1. Mở đầu

Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (HĐTN, HN) là một trong những nội dung đổi mới quan trọng của chương trình GDPT 2018. Sự trải nghiệm của HS, sự đa dạng trong hình thức và phương pháp tổ chức, linh hoạt đổi mới nội dung, thời gian, không gian học tập, công tác lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo thực hiện và kiểm tra giám sát các HĐTN đang được quan tâm nghiên cứu để tìm ra giải pháp nâng cao chất lượng HĐTN, HN. HĐTN, HN ở cấp THPT góp phần thúc đẩy hệ thống ngành giáo dục (GD) đổi mới toàn diện cả về mục tiêu, nội dung, phương pháp, phương tiện và hình thức tổ chức GD. Tuy nhiên, HĐTN, HN còn rất mới mẻ, HĐTN, HN diễn ra chậm, số lượng ít và chất lượng chưa cao; vì vậy nghiên cứu giải pháp khắc phục, hỗ trợ để các trường thực hiện tốt quản lý HĐTN, HN là cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Hoạt động trải nghiệm

2.1.1. *Khái niệm:* HĐTN là hoạt động GD thông qua sự trải nghiệm của cá nhân kết nối kinh nghiệm học được trong nhà trường với thực tiễn đời sống, từ đó dần hình thành năng lực. Trong học tập, HĐTN giúp HS thấy được các biểu hiện của kiến thức trong thực tiễn, đồng thời tích lũy được kinh nghiệm về cách thức xây dựng kiến thức và vận dụng chúng phục vụ cho đời sống con người. Thông qua trải nghiệm, các kiến thức khoa học được khắc sâu và có ý nghĩa hơn đối với người học. HĐTN giúp HS trải nghiệm tạo môi trường tương tác, giao tiếp với người khác, với tập thể, với cộng đồng, với hiện thực cuộc sống.

HĐTN luôn chứa đựng hai yếu tố không thể tách rời là hành động và cảm xúc, nếu thiếu một trong hai yếu tố này thì HĐTN không mang lại hiệu quả.

Kết quả của quá trình trải nghiệm là hình thành được kinh nghiệm mới, hiểu biết mới, năng lực mới, thái độ và giá trị mới.

2.1.2. HĐTN, HN trong Chương trình GDPT 2018

Trong chương trình GDPT 2018, HĐTN, HN (Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT) đã nêu: “HĐTN và HĐTN, HN là hoạt động GD nhà GD định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho HS tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai”.

2.1.3. Đặc điểm hoạt động HĐTN, HN

Trong chương trình GDPT 2018, HĐTN, HN (Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT) đối với cấp THCS và cấp THPT đã nêu: “HĐTN, HN là HĐGD bắt buộc được thực hiện từ lớp 6 đến lớp 12. HĐTN, HN là hoạt động GD do nhà GD định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho HS tiếp cận thực tiễn Quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh ở các trường trung học cơ sở theo Chương trình GD phổ thông 2018, thể nghiệm

các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai.

Nội dung HĐTN và HDTN, HN được phân chia theo hai giai đoạn: giai đoạn GD cơ bản và giai đoạn GD định hướng nghề nghiệp (ĐHNN).

- Giai đoạn GD cơ bản:

Ở cấp tiểu học, nội dung Hoạt động trải nghiệm tập trung vào các hoạt động khám phá bản thân, hoạt động rèn luyện bản thân, hoạt động phát triển quan hệ với bạn bè, thầy cô và người thân trong gia đình. Các hoạt động xã hội và tìm hiểu một số nghề nghiệp gần gũi với học sinh cũng được tổ chức thực hiện với nội dung, hình thức phù hợp với lứa tuổi.

Ở cấp trung học cơ sở, nội dung Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp tập trung hơn vào các hoạt động xã hội, hoạt động hướng đến tự nhiên và hoạt động hướng nghiệp; đồng thời hoạt động hướng vào bản thân vẫn được tiếp tục triển khai để phát triển các phẩm chất và năng lực của học sinh.

- Giai đoạn GD định hướng nghề nghiệp:

Ngoài các hoạt động hướng đến cá nhân, xã hội, tự nhiên, nội dung Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp ở cấp trung học phổ thông tập trung hơn vào hoạt động GD hướng nghiệp nhằm phát triển năng lực định hướng nghề nghiệp. Thông qua các hoạt động hướng nghiệp, học sinh được đánh giá và tự đánh giá về năng lực, sở trường, hứng thú liên quan đến nghề nghiệp, làm cơ sở để tự chọn cho mình ngành nghề phù hợp và rèn luyện phẩm chất và năng lực để thích ứng với nghề nghiệp tương lai.

2.4. Mục tiêu HĐTN, HN ở cấp THPT

Theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT thì: Mục tiêu HĐTN, HN ở cấp trung học phổ thông sẽ: “Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp giúp học sinh phát triển các phẩm chất, năng lực đã được hình thành ở cấp tiểu học và cấp trung học cơ sở. Kết thúc giai đoạn GD định hướng nghề nghiệp, học sinh có khả năng thích ứng với các điều kiện sống, học tập và làm việc khác nhau; thích ứng với những thay đổi của xã hội hiện đại; có khả năng tổ chức cuộc sống, công việc và quản lý bản thân; có khả năng phát triển hứng thú nghề nghiệp và ra quyết định lựa chọn được

nghề nghiệp tương lai; xây dựng được kế hoạch rèn luyện đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp và trở thành người công dân có ích.”.

2.2. Biện pháp quản lý HĐTN, HN cho HS THCS trong Chương trình GDPT 2018

2.2.1. *Nâng cao nhận thức của CBQL, GV, HS về vai trò của HĐTN, HN cho HS THCS Biện pháp này giúp CBQL, GV, HS hiểu biết sâu sắc về vai trò của HĐTN, HN trong bối cảnh đổi mới GD hiện nay.*

- Nội dung và cách thực hiện biện pháp : CBQL nhận thức đúng đắn nhất về quản lý HĐTN, HN là hướng tới mục tiêu GD.

- Nghiên cứu các văn bản quy định về mục tiêu, nội dung, hình thức, phương pháp, phương tiện tổ chức và cách thức KTDG HĐTN, HN.

- Tăng cường tham dự các lớp tập huấn, bồi dưỡng, hội thảo chuyên đề về HĐTN, HN do Sở GD - đào tạo tổ chức.

2.2.2. *Đổi mới công tác kiểm tra, tăng cường kiểm tra đánh giá hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh cho HS Trường THPT*

Biện pháp này giúp Hiệu trưởng lập kế hoạch đúng các mục tiêu cần đạt tới, lựa chọn các biện pháp thích hợp cho từng hoạt động, từng chủ đề, lập chương trình hoạt động.

- Nội dung và cách thực hiện biện pháp: lập kế hoạch quản lý HĐTN, HN là khâu quan trọng nhất, được thực hiện trước tiên cho hoạt động quản lý. Khi lập kế hoạch, hiệu trưởng cần nắm chắc kế hoạch của cấp trên, dựa vào các chỉ thị nhiệm vụ năm học, văn bản hướng dẫn, khung chương trình... và căn cứ vào tình hình thực tế của nhà trường. Trong kế hoạch phải thể hiện rõ mục tiêu, thời gian thực hiện, người phụ trách, lực lượng tham gia, địa điểm, các điều kiện đảm bảo cho việc thực hiện kế hoạch.

- Xác định tên hoạt động của từng chủ thể hay từng môn học hoặc tích hợp các môn học. Chọn tên hoạt động mang ý nghĩa và thu hút được sự quan tâm của các đối tượng tham gia; phù hợp với nhiệm vụ của năm học và tâm lý lứa tuổi HS.

- Xác định mục tiêu, yêu cầu cần đạt được của hoạt động. Mục tiêu phải rõ ràng, cụ thể, phù hợp với mục tiêu của GD, kiến thức, nhận thức, năng lực của HS,...

- Xác định rõ nội dung của hoạt động phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường và có mối quan hệ với hoạt động dạy học, rèn luyện đạo đức, kỹ năng sống cho HS.

- Xác định hình thức tổ chức HĐTN kết hợp với việc lựa chọn phương pháp phù hợp với tình hình

thực tế nhà trường, địa phương và đối tượng HS theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực cho HS.

2.2.3. Tổ chức nguồn lực thực hiện các HĐTN, HN

CBQL tổ chức thực hiện kế hoạch: đó là sự xếp đặt những hoạt động, những con người một cách khoa học, hợp lý, phối hợp các bộ phận để tạo ra tác động tích cực. CBQL phải thông báo kế hoạch, chương trình hành động đến các thành viên trong nhà trường sao cho mỗi thành viên hiểu và thực hiện đúng kế hoạch, phải quy định đúng chức năng, quyền hạn từng thành viên và phải tính đến năng lực, hiệu quả cho từng hoạt động, xác lập cơ chế phối hợp giữa các bộ phận và các thành viên liên quan.

- Nội dung và cách thực hiện biện pháp: Tổ chức sắp xếp bố trí nhân sự, phân công trách nhiệm quản lý, huy động cơ sở vật chất, tài chính và tạo điều kiện thuận lợi phục vụ cho thực hiện kế hoạch.

- Phối hợp các lực lượng trong và ngoài nhà trường để thực hiện HĐTN. Việc GD HS không chỉ có nhà trường và gia đình mà phải có sự kết hợp chặt chẽ giữa ba môi trường GD: gia đình, nhà trường và xã hội.

- Giáo viên bộ môn, GVCN là người trực tiếp xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện các HĐTN, HN cho HS thông qua các môn học do mình phụ trách giảng dạy. Trong việc tổ chức thực hiện, CBQL cần tạo điều kiện cho người tham gia phát huy tinh thần tự giác, tích cực, phối hợp cùng nhau hoàn thành tốt nhiệm vụ.

2.2.4. Chỉ đạo thực hiện kế hoạch HĐTN, HN cho HS THPT

Mục tiêu biện pháp: CBQL cần tăng cường chỉ đạo thực hiện kế hoạch tổ chức HĐTN, đó là sự can thiệp của hiệu trưởng vào toàn bộ quá trình quản lý HĐTN để bảo đảm việc thực hiện HĐTN được diễn ra đúng hướng, đúng kế hoạch, tập hợp và phối hợp các lực lượng GD sao cho đạt hiệu quả mong muốn.

- Nội dung và cách thực hiện biện pháp

+ Chỉ đạo các tổ chuyên môn tham gia tổ chức HĐTN, khuyến khích các tổ chuyên môn xây dựng các câu lạc bộ, các buổi ngoại khóa và đầu tư cho chất lượng hoạt động của câu lạc bộ và ngoại khóa.

+ Chỉ đạo GV xây dựng chương trình, kế hoạch HĐTN: hiệu trưởng chỉ đạo giáo viên bộ môn, giáo viên chủ nhiệm, tổng phụ trách đội xây dựng kế hoạch, chương trình HĐTN dựa trên kế hoạch hoạt động và định hướng hoạt động ngoại khóa của trường.

+ Chỉ đạo giáo viên đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức HĐTN: HĐTN càng đa dạng phong phú

bao nhiêu càng có sức thu hút HS bấy nhiêu.

+ Chỉ đạo tăng cường CSVC, tài chính phục vụ cho HĐTN. Hiệu trưởng cần tăng cường các điều kiện CSVC, tài chính để HĐTN được tiến hành thuận lợi có hiệu quả.

2.2.5. Kiểm tra, đánh giá kết quả HĐTN, HN cho HS THPT

- Biện pháp này giúp CBQL kịp thời phát hiện và điều chỉnh những lệch lạc, sai sót trong quá trình thực hiện kế hoạch từ đó đưa ra những uốn nắn, sửa chữa cần thiết.

- Nội dung và cách thực hiện biện pháp

+ Xác định rõ mục tiêu của KTĐG HĐTN, HN phù hợp với mục đích yêu cầu của từng hoạt động, trong từng thời điểm.

+ Xây dựng được các tiêu chí đánh giá kết quả HĐTN sáng tạo theo định hướng tiếp cận nng lực của HS, đồng thời dựa trên chuẩn kiến thức, kỹ nng và thái độ tại thời điểm tổ chức HĐTN.

+ Xác định nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức HĐTN để đưa ra hình thức và công cụ đánh giá cho phù hợp.

3. Kết luận

HĐTN, HN tạo cơ hội cho HS tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai. HĐTN, HN là hoạt động giữ vai trò rất quan trọng trong chương trình GDPT 2018; Do đó, quản lý HĐTN đang được quan tâm nghiên cứu phát triển các chức nng quản lý nhằm nâng cao chất lượng HĐTN về nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức ở cấp học THPT

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), thông tư số 32/2018/TT-BGDPT về ban hành chương trình GDPT 2018. Hà Nội.

2. Chương trình tổng thể-Chương trình GDPT Hoạt động trải nghiệm và HĐTN, HN (Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018).

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020). *Thông tư Số: 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/9/2020 về ban hành Điều lệ trường THCS, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học*